

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2010

tijdvak 1

economie CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Snoepen op het Christiaan Hagen College

---

1 A

2 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste eigenschappen (twee van de volgende):

- Jongeren hebben veel geld te besteden.
- Jongeren hebben veel invloed op de bestedingen in het gezin.
- Jongeren zijn de klanten van de toekomst.
- Jongeren zijn makkelijk te beïnvloeden.

per juiste eigenschap

1

3 C

4 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$(13 / 17) \times 100\% = 76,5\%$$

Opmerking

Een andere manier van afronden niet fout rekenen.

5 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste mogelijkheden:

alle automaten de school uit

voordeel:

- Er wordt een bijdrage aan de gezondheid van de leerlingen (aan de volksgezondheid) geleverd. (Dat scheelt (op de langere termijn) in de kosten voor de gezondheidszorg.)

nadelen (één van de volgende):

- De school heeft waarschijnlijk minder inkomsten.
- De kans is groot dat de maatregel niet werkt. De kinderen kopen het snoep nu elders.

of:

gezonde producten gaan verkopen naast het bestaande snoepaanbod

voordelen (één van de volgende):

- Leerlingen hebben dan de keuze en kunnen nu ook gezonde producten kiezen.
- De school houdt inkomsten uit de snoepverkoop.
- Sommige kinderen zullen inderdaad (deels) overstappen op de gezonde producten.

nadelen (één van de volgende):

- Leerlingen gaan toch elders het snoep van hun keuze kopen of nemen het mee van huis.
- Meer afval (klokhuizen, schillen).

per juist voordeel

1

per juist nadeel

1

Zorgen om de rente

---

7 A

8 F

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

• $120 \times € 134 = € 16.080$

1

• $€ 16.080 - € 10.000 = € 6.080$

1

10 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:

Het risico is dat de looptijd van zijn lening langer is dan de levensduur van de auto.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste verklaring:

Nee, het maandbedrag dat Hans moet betalen staat voor de gehele looptijd vast. Dit kan de bank tussentijds niet verhogen.

12 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten:

- Voor sparen: Hans houdt koopkracht in de toekomst 1
- Voor lenen: Hans kan nu kopen wat hij wil 1

Elke dag gehaktdag

---

13 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$(\text{€ } 2 / \text{€ } 3) \times 100\% = 66,7\%$$

Opmerking

Een andere manier van afronden niet fout rekenen.

14 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste verklaring:

Sommige mensen gaan in plaats van gehakt iets anders kopen of ze kopen minder gehakt, omdat ze het gehakt te duur vinden.

Opmerking

Antwoorden die inhouden dat men bij de andere slager gaat kopen fout rekenen.

15 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste verklaring:

Dat kun je niet weten: je weet de keuze van je buurman immers niet.

(Als de heer Bot voor de hoge prijs kiest, is de brutowinst van de heer Been hoger, maar als de heer Bot óók de lage prijs kiest is zijn brutowinst lager.)

16 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- juiste keuze van de afzet: 50 kg 1
- $50 \times (\text{€ } 5 - \text{€ } 3) = \text{€ } 100$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- De heer Bot verkoopt helemaal niets meer en stopt met het verkopen van gehakt. Daarna kan de heer Been de prijs weer verhogen.
- Door de lage prijs van de heer Been, kopen de mensen niet alleen gehakt bij hem, maar ook meer andere producten.

Maaike naar het MBO

---

18 B

19 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- Het percentage werklozen met alleen VMBO-TL is $(49 / 513) \times 100\% = 9,6\%$ 1
- Het percentage werklozen met MBO is $(146 / 2.594) \times 100\% = 5,6\%$ 1

Opmerking

Een andere manier van afronden niet fout rekenen.

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

A = € 240,02 + € 133 = € 373,02

B = € 31,75 x 52 / 12 = € 137,58

C = € 689,60

Indien drie berekeningen goed 2

Indien twee berekeningen goed 1

Indien een of geen berekeningen goed 0

21 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

• basisbeurs: € 240,02 x 12 = € 2.880,24 1

• OV-studentenkaart: € 80,25 x 12 = € 963,00 + 1

totaal: € 3.843,24

Opmerking

Als de aanvullende beurs is meegerekend: maximaal 1 punt toekennen.

Voor de optelling geen punt toekennen.

22 F

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- Eens met Maaïke: Je zult minder snel een opleiding beginnen als je de kans loopt een groot bedrag terug te moeten betalen.
- Eens met Leontien: Je zult extra gemotiveerd zijn het diploma te halen als je eenmaal begonnen bent, omdat je anders veel geld moet terugbetalen.

Congo is ziek

---

24 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste manier (één van de volgende):

- stimuleren van vrijhandel
- bevorderen van de gezondheidszorg in het ontwikkelingsland
- stimuleren van onderwijs
- kapitaal investeren in infrastructuur
- producten uit dat land kopen

25 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $\$ 150.000.000 \times 2,3 / 100 = \$ 3.450.000$ 1
- $\$ 4.000.000 - \$ 3.450.000 = \$ 550.000$ 1

26 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist argument:

Dat ligt eraan wat er met het geld gebeurt.

Er is sprake van **structurele** hulp als er investeringen worden gedaan (bijvoorbeeld in wegen, onderwijs) waardoor economische groei mogelijk is.

Als het geld gebruikt wordt voor bijvoorbeeld **noodhulp** is het **geen structurele** hulp. Er wordt bijvoorbeeld voedsel of medische zorg van betaald. Dit levert geen economische groei op.

Opmerking

Maximaal 1 punt toekennen voor een juist argument en 1 punt voor het voorbeeld. Voorbeelden van harde en zachte infrastructuur kunnen goed gerekend worden.

27 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste factoren (twee van de volgende):

- meer/betere scholing
- verbetering infrastructuur
- meer investeringen in bedrijven

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- Door geen geld te geven of door schulden niet kwijt te schelden wordt het ontwikkelingsland aangemoedigd zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zijn eigen ontwikkeling.
- Geld geven versterkt de afhankelijkheid van ontwikkelingslanden.

Fietsen uit China

---

29 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 120 + € 80 + € 30 + € 20 = € 250$$

$$€ 250 \times 0,4 = 100; € 250 + 100 = € 350$$

$$€ 350 \times 0,19 = 66,50; € 350 + 66,50 = € 416,50$$

Indien drie berekeningen goed

2

Indien twee berekeningen goed

1

Indien een of geen berekeningen goed

0

Opmerking

Let op doorwerkfouten.

30 B

31 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste mogelijkheid (één van de volgende):

- betere kwaliteit fietsen maken (voor dezelfde prijs)
- kostenbesparing door verhogen van de arbeidsproductiviteit
- op de kosten besparen en dat doorrekenen in de prijs

32 A

33 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste maatregel (één van de volgende):

- importquota instellen
- subsidies toekennen aan bedrijven binnen de EU
- non-tarifaire belemmeringen

34 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- Vincent: Wanneer de fabrieken in Europa blijven, stimuleert dat de werkgelegenheid, waardoor de werkloosheid kan afnemen en de koopkracht van consumenten stijgt.
- Buurman: Door handelsbelemmeringen blijven de prijzen hoog, waardoor consumenten (te)veel betalen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Inkomstenbelasting

35 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- $0,8\% \times \text{€ } 995.000 = \text{€ } 7.960$ 1
- eigenwoningforfait = € 7.800 1

36 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- 1e schijf: 32,55% van € 14.363 = € 4.675 1
- 2e schijf: € 25.500 - € 14.363 = € 11.137
- € 11.137 x 36,85% = € 4.103 1
- € 4.675 + € 4.103 = € 8.778

Opmerking

Als met centen is gerekend, mag dit goed gerekend worden.

(Als niet tussentijds is afgerond) het antwoord € 8.779 ook goed rekenen.

37 B

38 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\text{€ } 7.710 - \text{€ } 6.900 = \text{€ } 810.$$

Dit bedrag moet Hans bijbetalen.

Opmerking

Als het juiste bedrag is vermeld, maar niet dat Hans moet bijbetalen: geen punt toekennen.

Als het juiste bedrag is vermeld, maar er is 'terugontvangen' vermeld: geen punt toekennen.

39 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- € 32.000 - € 18.000 = € 14.000 1
- 1,2% van € 14.000 = € 168 1

40 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- Met belastinggeld wordt de infrastructuur op orde gehouden.
- Met belastinggeld houden we de verzorgingsstaat op peil.
- Met belastinggeld wordt ontwikkelingshulp gegeven.

Koopkrachtbehoud!

---

41 maximumscore 1

In 2003

In dat jaar was de looneis 0%, terwijl de verwachte inflatie 2,1% was.

Opmerking

Zonder juiste verklaring geen punt toekennen.

42 maximumscore 1

(1) = kostprijs

(2) = verkoopprijs

Opmerking

Alleen het punt toekennen als beide antwoorden juist zijn.

43 C**44 D****45 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste uitleg:

Fors hogere loonstijgingen kunnen tot hogere prijzen en dus vraaguitval (bijvoorbeeld uit het buitenland) leiden. Dit kan werkloosheid veroorzaken.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

bron 7

Elsevier, bijlage, pag. 6